

Sluis *Kustwerk Nieuwvliet*

Milieueffectrapport
aanvulling

Kustwerk Nieuwvliet

Milieueffectrapport

aanvulling

identificatie

projectnummer:

011810.007732.00

projectleider:

dipl.ing. C.M. Brunner

auteur(s):

Ir. E. van der Aa
drs. W.L. Verweij

planstatus

datum:

23-07-2013

opdrachtgever:

Arcus Projectontwikkeling B.V.

Inhoud

1. Aanvulling op het MER Kustwerk	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Toename bezoekers Verdronken Zwarte Polder	5
1.3. Beschrijving bestaande en toekomstige activiteiten	6
1.4. Effecten en maatregelen	10
1.5. Conclusie	12

Bijlagen:

1. Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.

1. Aanvulling op het MER Kustwerk

1.1. Aanleiding

Roompot Recreatie Beheer B.V. heeft samen met Bouwfonds Arcus Kustwerk B.V. het voornemen een herstructurering en uitbreiding te realiseren van de bestaande campings De Pannenschuur, Pension Hof ter Wilgen, Camping Hof ter Willegen en de Boshoeve. Voor dit project is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Op 4 juli 2013 heeft de Commissie voor de m.e.r. een eindconcept toetsingsadvies op dit MER gegeven. De Commissie constateert bij de toetsing van het MER een tekortkoming; er is onvoldoende inzicht gegeven in de gevolgen van het (gewijzigde) voorkeursalternatief voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge (deelgebied De Verdrongen Zwarte Polder). Tevens ontbreekt een beoordeling van cumulatieve effecten in relatie tot de geplande uitbreiding van verblijfsrecreatie in de directe omgeving. De Commissie acht het opheffen van deze tekortkoming van belang voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Daarnaast heeft de Commissie in haar toetsingsadvies aangegeven dat er sprake is van een onevenwichtige verhouding tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief met betrekking tot de waterhuishouding. Dit hoeft volgens de Commissie overigens niet te leiden tot een andere conclusie bij de integrale beoordeling van alternatieven. Omdat er geen sprake is van een tekortkoming wordt in de voorliggende aanvulling niet nader op het aspect water ingegaan. De Commissie constateert terecht dat het verschil tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief op het onderdeel water kleiner wordt indien het voortschrijdend inzicht over het watersysteem zou worden toegepast in het basisalternatief. Het gaat dan bijvoorbeeld om een lager na te streven maximaal waterpeil. Volstaan wordt met de bevestiging dat de integrale vergelijking van alternatieven niet zou wijzigingen als rekening zou worden gehouden met een kleiner verschil tussen de alternatieven voor wat betreft het aspect water.

Naar aanleiding van dit conceptadvies van de Commissie voor de m.e.r. is de voorliggende aanvulling op het MER opgesteld. In deze aanvulling wordt ten eerste ingegaan op de bijdrage van het plan aan de toename van het aantal bezoekers van dat gebied, de spreiding over de seizoenen en de mogelijke verstoring die daaruit voortvloeit. Vervolgens worden de mogelijke gevolgen voor de instandhoudingsdoelen voor broedvogels in het gebied beschreven waarbij wordt ingegaan op de autonome ontwikkelingen in zowel het gebied Verdrongen Zwarte Polder als in de omgeving. Aan de hand daarvan wordt ingegaan op mogelijke cumulatieve effecten. Tot slot worden maatregelen beschreven waarmee een verbetering wordt bereikt ten opzichte van de huidige situatie en worden conclusies getrokken.

Op 15 juli 2013 is tevens overleg gevoerd met dhr. Schenk van de Stichting het Zeeuwse Landschap. Het Zeeuwse Landschap is beheerder en pachter van natuurgebied de

Verdronken Zwarte Polder en de Herdijkte Zwarte Polder. De uitkomsten van dit overleg zijn verwerkt in voorliggende aanvulling.

1.2. Toename bezoekers Verdronken Zwarte Polder

In de onderzoeksrapportage van het MER, onderdeel natuur, is ingegaan op het maximale aantal gasten dat in het plangebied verblijft. Dit aantal is afgezet tegen de huidige situatie. Om een beoordeling te kunnen geven van de mogelijke verstoring die samenhangt met de toename van het aantal aanwezig recreanten in het plangebied is het van belang om na te gaan welke spreiding er over de seizoenen plaatsvindt.

Tabel 1 Maximale aantal gasten per maand in de referentiesituatie

maand	Jaarplaats/seizoenplaats 100% = 1822		Toerplaats 100% = 732		gasten
	Bezetting %	aantal	Bezetting %	aantal	Totaal aantal
Januari					
Februari					
Maart					
April	10	182			182
Mei	20	364	20	146	510
Juni	80	1.458	40	293	1751
Juli	100	1.822	100	732	2554
Augustus	100	1.822	100	732	2553
September	40	729	20	146	875
Oktober					
November					
december					

Tabel 2 Maximale aantal gasten per maand in de plansituatie (gewijzigd voorkeursalternatief)

maand	Recreatiewoningen * 100% = 2160		Jaarplaats * 100% = 2163		gasten
	Bezetting %	aantal	Bezetting %	aantal	Totaal aantal
Januari	20	432			432
Februari	20	432			432
Maart	40	864			864
April	50	1080			1080
Mei	80	1728	20	433	2161
Juni	100	2160	40	865	3025
Juli	100	2160	100	2163	4323
Augustus	100	2160	100	2163	4323
September	80	1728	20	433	2161
Oktober	50	1080			1080
November	40	864			864
december	20	432			432

* Bij de berekening van het maximum aantal gasten in de plansituatie is uitgegaan van het maximale programma (360 recreatiewoningen en 865 jaarplaatsen) met een bijbehorend aantal van respectievelijk 6 en 2,5 personen per eenheid.

Uit het MER volgt dat met het plan een geringe uitbreiding van het aantal recreatieve eenheden mogelijk wordt gemaakt (circa 100) maar dat door de gedeeltelijke omzetting van jaar- en seizoenplaatsen in recreatiewoningen sprake is van een toename van het aantal personen dat in het plangebied verblijft. In bijlage 2 bij het effectenonderzoek natuur 9 (deel C van de onderzoeksrapportage) is een verwachte spreiding van de recreanten over de maanden van het jaar weergegeven. In onderstaande tabel worden deze resultaten vergeleken met spreiding over de maanden in de referentiesituatie. Uitgegaan wordt van het gewijzigd voorkeursalternatief waarin niet langer sprake is van toerplaatsen.

Uit bovenstaande tabellen 1 en 2 wordt duidelijk dat met de gedeeltelijke omzetting naar recreatiewoningen en het verdwijnen van toerplaatsen met name sprake is een toename van het aantal recreanten buiten het hoogseizoen. Dit wordt deels verklaard door het feit dat recreatiewoningen een verblijf in de koudere maanden van het jaar mogelijk maken. Daarnaast wordt voor recreatiewoningen, die in de huidige situatie niet aanwezig zijn, gerekend met een hoger aantal gasten per eenheid.

Met het oog op de toename van het aantal recreanten in het gebied Verdronken Zwarte Polder en de mogelijke effecten op broedvogels is de toename van het aantal personen tijdens het broedseizoen van belang. Uit bovenstaande tabellen blijkt dat in de maanden april, mei, juni en juli sprake is van een forse procentuele toename van het aantal personen dat in het plangebied. In april en mei bedraagt de toename circa 75 % en in mei en juni bedraagt de toename 40% ten opzichte van de referentiesituatie. In absolute zin bestaat de toename uit circa 900 personen in de maand april tot circa 1800 personen in de maand juli.

Bovenstaande geeft een onderbouwing van de toename van het aantal personen dat in het plangebied verblijft. Het is nauwelijks te voorspellen hoeveel recreanten per dag het gebied Zwarte Polder bezoeken. Het is ook niet bekend hoeveel procent van deze bezoekers zich niet aan de regels houdt die voor het gebied zijn opgesteld. Juist als gevolg van de overtreding van de regels (duinen niet betreden, honden aan de lijn) vindt verstoring van broedvogels plaats. De gebiedsbeheerder, Zeeuws Landschap, geeft aan dat zij over te weinig medewerkers beschikt om handhaving uit te oefenen.

1.3. Beschrijving bestaande en toekomstige activiteiten

Bestaand gebruik Verdronken Zwarte Polder

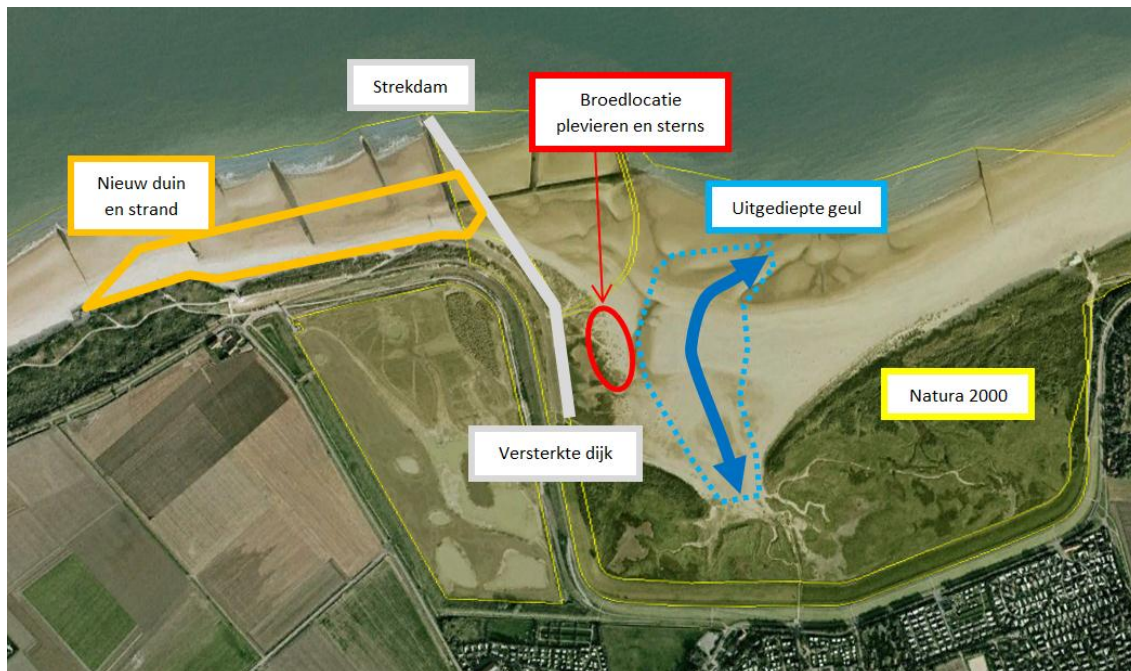
Het strand van Nieuwvliet-Bad is toegankelijk via meerdere strandopgangen. Op deze wijze worden de recreanten verspreid richting het strand. Tegenover de huidige ingang van de recreatieterreinen in het plangebied, die straks fungeert als ingang voor langzaam verkeer, ligt een strandopgang die aan de kustzijde uitkomt op een vlonderpad dat ruim boven het slikken en schorren maaiveld ligt. Dit vlonderpad is decennia geleden aangelegd door het Zeeuwse Landschap en wordt ook door hen in stand gehouden. Het vlonderpad zorgt ervoor dat de bezoekers langs het naastgelegen broedgebied naar het strand worden geleid en ze een duidelijk te volgen route aangeeft.

Het beheer van de Verdronken Zwarte Polder is in handen van het Zeeuwse Landschap. Het Zeeuwse Landschap heeft vier professionele handhavers in dienst voor de regio Zeeuws-Vlaanderen. In de Verdronken Zwarte Polder kan in bijzondere gevallen aanvullend een beroep worden gedaan op enkele vrijwilligers van 't Duumpje. Het gaat dan om het voorkomen potentiële verstoring van broedende plevieren en sterns door voorlichting in het terrein aan (potentiële) overtreders.

De kuststrook bij de dijk van de Herdijkte Zwarte Polder is eind 2011 flink verbreed.

Richting de Noordzee is een nieuw duin aangelegd, deels met zand uit de geul in de Verdronken Zwarte Polder. Verder is een nieuwe strekdam gebouwd. Op de overgang met de

Verdronken Zwarte Polder is de dijk versterkt en overslagbestendig gemaakt. Verder is een nieuw duin aangelegd met onder andere een uitkijkpunt.

Figuur 1 Werkzaamheden 2011 in het kader van de kustversterking

Voor het aanleggen van het nieuwe duin was ongeveer 700.000 m³ zand nodig. Ongeveer 10% van dit zand is afkomstig uit de geul in de Verdronken Zwarte Polder. Het zand dat met getij in het gebied stroomt zorgt ervoor dat de geul langzaam dichtslibt. Door het uitdiepen van de geul te combineren met het realiseren van het nieuwe duin is werk met werk gemaakt. Bijkomend voordeel is dat de uitgediepte geul als fysieke barrière fungeert tussen de looproute op het strand en de locatie waar in het voorjaar kleine aantallen plevieren en sterns plegen te broeden. Hiermee wordt op natuurlijke wijze een natuur- en recreatiezoning bereikt in een gebied waar beide functies aanwezig zijn. Het effect van de barrièrewerking is inmiddels deels verminderd door het verzanden van de geul.

Toekomstige activiteiten Verdronken Zwarte Polder

Het concept ontwerp-beheerplan Deltawateren (april 2013) werkt ten behoeve van kustbroedvogels een reeks van maatregelen uit om bestaande broedlocaties te behouden, te verbeteren en nieuwe broedlocaties te creëren. Het concept ontwerp-beheerplan stelt in dat verband dat dit naar verwachting voor zeven van de negen kustbroedvogelsoorten zal resulteren in het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling in de eerste beheerplanperiode. Uitzonderingen zijn de kluut en de strandplevier. Daarom is de inschatting dat met het maatregelenpakket de verslechtering voor deze soorten weliswaar wordt gestopt, maar dat het op peil houden van de draagkracht een blijvend punt van aandacht zal zijn.

Jaarlijks vestigen zich kleine aantallen broedende strandplevieren, bontbekplevieren, dwergsterns en/of scholeksters in de westrand van de Verdronken Zwarte Polder. De broedlocatie wordt tijdens het broedseizoen afgezet met draad en voorzien van kleine informatieborden. Het broedsucces is echter laag door verschillende oorzaken, waar recreatieve verstoring er één van is.

Figuur 2 Beeld van het broedvogelstrand ter hoogte van (zie voor aanduiding locatie tevens figuur 1)

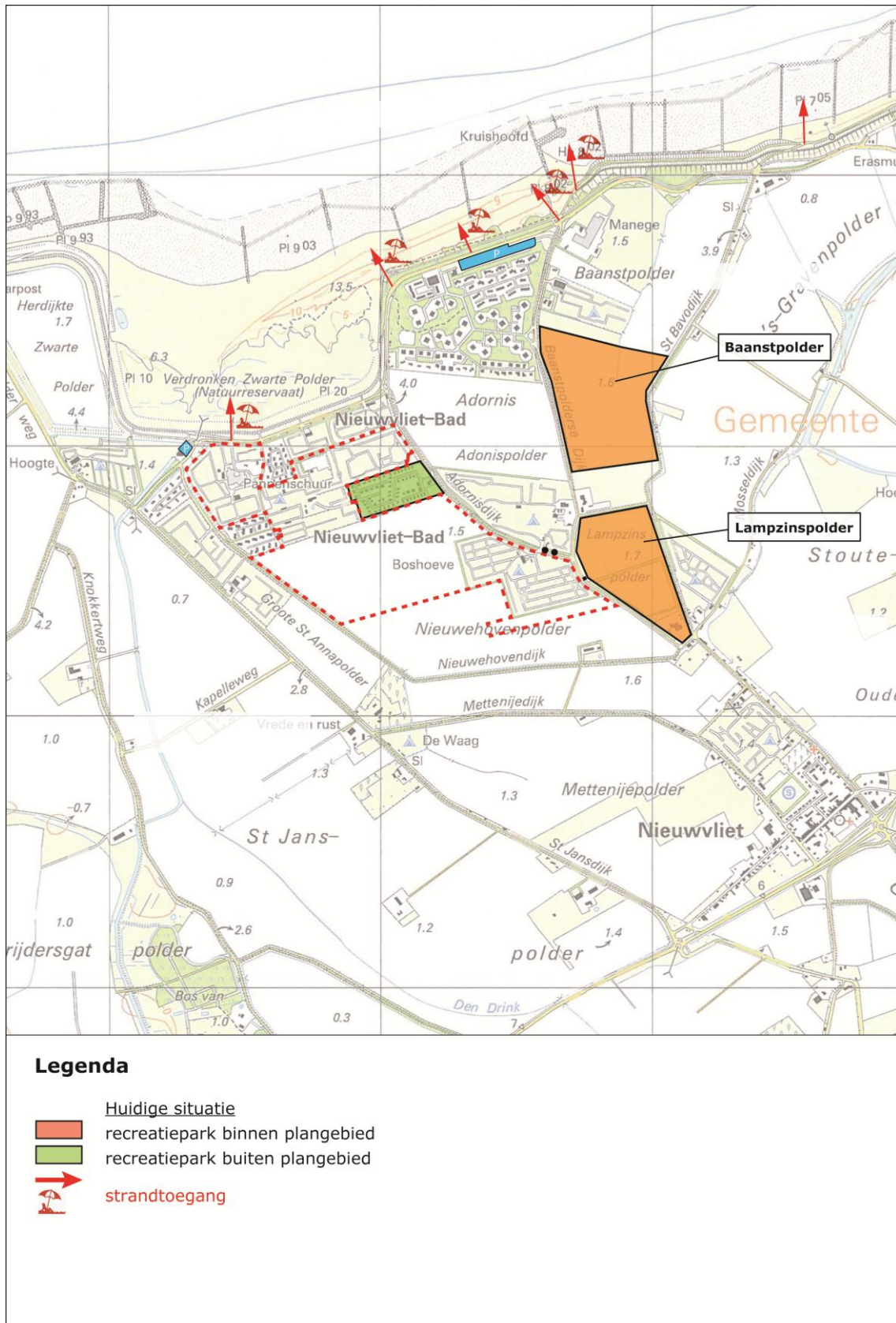
De afscherpende werking van de in 2011 uitgediepte geul is door verzanding alweer deels verdwenen. Recreanten verblijven regelmatig op korte afstand van het afgezette broedvogelstrand, links op de foto in figuur 2. Het in stand houden van de bufferzone tussen geul en broedvogels is daarom gewenst.

Als gevolg van de beoogde herstructurering en uitbreiding van de recreatieterreinen in het plangebied is een grotere recreatiedruk op het naastgelegen Natura 2000-gebied aannemelijk. Helaas zijn er geen actuele tellingen beschikbaar waardoor de verwachte toename ten opzichte van het huidige bezoek als gevolg van de ontwikkeling van het plan niet goed is in te schatten. Verder is het aannemelijk dat recreanten die verblijven in het plangebied, het strand betreden via de strandopgang met het vlonderpad. Het feit dat deze strandopgang aan de overzijde van de weg is gelegen is een bepalende factor voor de aantrekkelijkheid van het terrein.

Cumulatie met overige recreatieve ontwikkelingen

In de nabijheid van het plangebied spelen nog twee recreatieve ontwikkelingen. De eerste betreft de ontwikkeling van recreatieterrein Baanstpolder. Dit park met 165 recreatiewoningen is reeds vergund en grotendeels gerealiseerd. Vanwege de ligging aan van het terrein aan de Baanstpolderdijk en de kortste afstand naar het strand is het aannemelijk dat het merendeel van de strandgangers gebruik maakt van de strandopgang op de kop van de Baanstpoldersedijk en niet van overige, verder weg gelegen strandopgangen zoals de opgang bij het vlonderpad (zie figuur 3).

Figuur 3 Locatie van overige recreatieve ontwikkelingen in de omgeving: Baanstpolder en Lampzinspolder

De tweede recreatieve ontwikkeling in de omgeving van het plangebied betreft de ontwikkeling Lampzinspolder. Hiervoor geldt dat er nog geen concrete initiatieven zijn op grond waarvan de planvorming kan worden opgestart. Op grond van het ruimtelijk beleidskader is ter plaatse ruimte voor recreatieve ontwikkeling. Ook de recreanten die daar in de toekomst verblijven zullen gebruik maken van het strand. Deze recreanten maken naar verwachting eveneens gebruik maken van de strandopgang op de kop van de Baanstpolderdijk (waar tevens een ruime parkeerplaats aanwezig is). Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de afstand tot de overige strandopgangen in de omgeving (vlonderpad of op de kop van de St Bavodijk), groter is dan de afstand tot de opgang nabij de Baanstpolderdijk.

Er zijn verder geen recreatieve ontwikkelingen voorzien in de omgeving van het plangebied.

1.4. Effecten en maatregelen

Het overgrote deel van de recreanten dat het gebied Verdrongen Zwarte Polder betreedt houdt zich aan de regels en zorgt niet voor verstoring. De huidige afzetting van de broedlocatie in het broedseizoen, de informatieborden en het toezicht zijn effectief bij het sturen van de overgrote meerderheid van de recreanten. Echter; de slechte broedresultaten van de afgelopen jaren zijn volgens de gebiedsbeheerder te wijten aan incidenten, in alle gevallen door onwetende daders. Moedwillige verstoring komt niet voor, doch overtreding van gedragsregels (o.a. een aanlijngedod voor honden) is wel aan de orde. Het Zeeuwse Landschap heeft vier professionele handhavers in dienst voor de regio Zeeuws-Vlaanderen. In de Verdrongen Zwarte Polder kan in bijzondere gevallen aanvullend een beroep worden gedaan op enkele vrijwilligers van 't Duumpje. Het gaat dan om het voorkomen potentiële verstoring van broedende plevieren en sterns door voorlichting in het terrein aan (potentiële) overtreders.

Ook zonder een toename van het aantal bezoekers van het gebied Verdrongen Zwarte Polder capaciteit zullen incidenten blijven plaatsvinden en geen enkele redelijke handhavingsinspanning kan dergelijke incidenten geheel voorkomen. Bedacht moet worden dat deze verdrongen polder al decennia lang aantrekkelijk is voor zowel recreanten als kustbroedvogels; zij delen hetzelfde voorkeursbiotoop. Ook zonder recreatieve uitbreidingen in de kuststrook is het daarom binnen redelijke grenzen uitgesloten dat de Verdrongen Zwarte Polder een substantiële bijdrage kan leveren aan de verbeterdoelstellingen voor soorten als dwergstern, bontbekplevier en strandplevier. In dat opzicht is er dus geen significant effect ten opzichte van de autonome ontwikkeling, zonder de recreatieve ontwikkeling Kustwerk.

Afsluiting van de gehele Verdrongen Zwarte Polder in het broedseizoen is recreatief nauwelijks aanvaardbaar en is ook voor het Zeeuwse landschap een veel te zwaar middel dat bovendien nieuwe problemen creëert: extra afzettingen van de toegangen tot het gebied, extra toezicht- en handhavingsinspanningen en wellicht verplaatsing van de recreatiedruk naar andere natuurgebieden. Het realiseren van de Deltadoelen voor kustbroedvogels zal hoe dan ook moeten plaatsvinden buiten bestaande intensief gebruikte recreatiegebieden en daarom ook buiten de Verdrongen Zwarte Polder. Met het toegankelijk houden van deze polder wordt waarschijnlijk wel een relevante bijdrage geleverd aan het afleiden van de recreatieve druk uit andere, veel crucialere gebieden voor kustbroeders.

Ten opzichte van de huidige situatie zal uitbreiding van de recreatieve capaciteit dus niet leiden tot significant negatieve effecten voor de kustbroedvogels; de aantallen vogels en het

broedsucces zijn en blijven laag. Desalniettemin is het verbeteren van het broedsucces van de bestaande kleine aantallen kustbroedvogels wel gewenst/vereist vanuit het oogpunt van recreatieve belevingswaarde, zorgplicht en goede ruimtelijke ordening. De onderstaande opties zijn in dat kader denkbaar.

Voorlichting

Verstoring van broedende vogels vindt hier vrijwel altijd plaats uit onwetendheid. Meer voorlichting (in vier talen) aan de recreant kan daarom veel effect sorteren in het terugdringen van verstoring. Door het beschikbaar stellen van informatiefolders aan de bezoekers van de recreatiecomplexen en op de website kan deze voorlichting worden geëffectueerd. In dat kader is het gunstig dat de bestaande stacaravans en tenten deels plaats zullen maken voor recreatiewoningen. Bij deze laatste categorie is er vooral bij aankomst meer contact tussen de exploitant en de gasten; een geschikt moment om informatie over te dragen over de bijzondere natuurwaarden van de omgeving en de bijbehorende gedragsregels. Tevens zal door de realisatie van de woningen een afname plaatsvinden van het aantal onderkomens waarin honden verblijven afnemen. De eigenaren van de woningen kiezen er namelijk steeds vaker voor om de woning niet te verhuren aan hondenbezitters. Een extra, niet te missen informatiebord aan het begin van het vlonderpad kan effectief zijn. De initiatiefnemer van Kustwerk zal op dit punt zijn inspanningen aanzienlijk verhogen; in de loop van 2014 zal het benodigde voorlichtingsmateriaal beschikbaar zijn en wordt opgesteld in samenwerking met Het Zeeuwse Landschap.

Uitdiepen geul

De in 2011 uitgediepte geul is twee jaar later al weer deels verzand; een teken van de grote (gewenste) dynamiek in het gebied. De afschermded werking van de geul tussen de belangrijkste strandopgang en de broedende vogels is daardoor echter nog maar beperkt aanwezig. Het opnieuw uitdiepen van de geul in oostelijke richting is gewenst, waarbij het vrijkomende zand tussen de nieuwe geul en de broedlocatie wordt gedeponeerd. Op deze wijze ontstaat een bredere bufferzone tussen de vogels en de recreanten die langs de rand van de geul bewegen. Ook bij het opnieuw verzanden van de geul in de verdere toekomst zal deze bredere bufferzone behouden blijven. Bij een volgende verdieping is wellicht opnieuw een verlegging van de geul in oostelijke richting denkbaar. Deze maatregelen staan reeds opgenomen in het ontwerp concept-beheerplan.

De initiatiefnemer van Kustwerk zal financieel bijdragen in de uitvoering van deze maatregel. Door middel van toedeling van budgetten die gestort worden in het Rood-voor-Groenfonds van de provincie of het aanvullende gemeentefonds voor de versterking van de recreatieve waarden. De genoemde bijdragen worden geborgd in een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente Sluis en Bouwfonds Arcus Kustwerk B.V., waarin afspraken worden vastgelegd over besteding van de budgetten.

1.5. Conclusie

Uit de aanvulling op het MER blijkt dat de voorgenomen herstructurering en uitbreiding van De Pannenschuur, Pension Hof ter Wilgen, Camping Hof ter Willegen en de Boshoeve leidt tot een toename van het aantal recreanten tijdens het broedseizoen. Er is niet tot nauwelijks sprake van cumulatie met recreatieve initiatieven in de directe omgeving. Gezien de huidige situatie en de maatregelen die in het kader van het beheerplan worden getroffen (en waaraan vanuit het project Kustwerk een bijdrage zal worden geleverd), heeft de toename van de recreatiedruk die samenhangt met het voornemen geen relevante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge. Behoud van de Verdrongen Zwarte polder als openbaar recreatiegebied leidt bovendien de recreatiedruk af van andere gebieden die voor kustbroedvogels veel belangrijker zijn.

Bijlage 1 Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r. ¹

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Roompot Recreatie Beheer B.V. heeft samen met Bouwfonds Arcus Kustwerk B.V. het voornemen een kwaliteitsverbetering en uitbreiding te realiseren van de bestaande campings De Pannenschuur, Hof ter Willigen en de Boshoeve (allen gelegen in de Nieuwehovenvolder in Nieuwvliet-Bad, gemeente Sluis). Het voornemen omvat:

- herstructurering en kwaliteitsverbetering van de bestaande camping (25 ha);
- uitbreiding van het verblijfsrecreatieve terrein met circa 27 ha;
- een toename van het aantal verblijfsrecreatieve eenheden van 1.100 naar 1.200;
- inclusief de realisatie van 350 recreatiewoningen¹.

Om dit voornemen mogelijk te maken zal de gemeente Sluis het bestemmingsplan wijzigen. Ten behoeve van de besluitvorming over de wijziging van het bestemmingsplan wordt de procedure voor milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van Sluis is in deze procedure het bevoegd gezag.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER. Daarbij merkt zij op dat de milieu-informatie grotendeels aanwezig is in het MER, maar lastig navolgbaar is. Alleen door combinatie van het MER met de bijbehorende bijlagen en het ontwerpbestemmingsplan is een compleet beeld te krijgen van het voornemen en de milieugevolgen. Het MER zelf is compact en heeft het karakter van een samenvatting.

Afgezien daarvan **signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER een tekortkoming**. Er is onvoldoende inzicht gegeven in de gevolgen van het (gewijzigde) voorkeursalternatief voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge (deelgebied De Verdronken Zwarte Polder). De Commissie acht het opheffen van deze tekortkoming van essentieel belang voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen alvorens een besluit te nemen over het bestemmingsplan.

In het MER is daarnaast sprake van een onevenwichtige verhouding tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief met betrekking tot de waterhuishouding. De uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem in het inrichtingsalternatief zijn geoptimaliseerd aan de hand van de resultaten van de hydrologische berekeningen voor het basisalternatief. Hierdoor valt vooral ten aanzien van de eisen die door het waterschap aan het waterbeheer worden gesteld de vergelijking van het basisalterna-

---

¹ Het voorkeursalternatief en het bestemmingsplan bevatten een aangepast programma van 1.225 verblijfsrecreatieve eenheden waarvan 360 recreatiewoningen.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

tief met het inrichtingsalternatief negatief uit. Deze kanttekening hoeft volgens de Commissie echter niet te leiden tot een andere conclusie bij de integrale beoordeling van de alternatieven.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop de verkeerseffecten in beeld zijn gebracht. De beschrijving is volledig, goed van opzet en navolgbaar. Met name de bewuste keuze de verkeersintensiteiten af te ronden op hele getallen maakt goed duidelijk wat de nauwkeurigheid is van de gepresenteerde cijfers. Hierdoor worden er geen verkeerde verwachtingen gewekt en wordt simpel en doeltreffend in beeld gebracht wat de te verwachten effecten van het voornemen zullen zijn.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie de gesignaleerde tekortkoming toe. In hoofdstuk 3 geeft zij een nadere toelichting op het oordeel en een aandachtspunt voor het vervolgtraject.

2. Gesignaleerde tekortkoming

2.1 Natura 2000-gebied

Aangrenzend aan het recreatiegebied ligt het natuurgebied de Verdronken Zwarte Polder. Dit natuurgebied maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Westerschelde - Saeftinghe. In (een deel van) het natuurgebied, dat bestaat uit strand, slikken en schorren, broeden pioniervogels die beschermd zijn in het kader van Natura 2000, zoals de dwergstern, de strandplevier en de bontbekplevier. De effecten van het voornemen op de Verdronken Zwarte Polder zijn beschreven in het 'Effectonderzoek natuur tevens voortoets natuurbeschermingswet' (hierna: de voortoets). De Commissie is van mening dat de analyse van mogelijke effecten op Natura 2000-kustbroedvogels onvoldoende is. De Verdronken Zwarte Polder is toegankelijk voor recreanten via een vlondpad. Uit het MER blijkt dat er als gevolg van de uitbreiding van het recreatieterrein een toename wordt verwacht van het aantal bezoekers aan het natuurgebied. De effecten daarvan worden beoordeeld als 'licht negatief'. Hierbij vormt het toezicht door vrijwilligers een belangrijk argument, maar de effectiviteit daarvan is uit het MER niet duidelijk³. Onduidelijk is in hoeverre aanvullende maatregelen daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd. Tevens ontbreekt een beoordeling van cumulatieve effecten in relatie tot de geplande uitbreiding van verblijfsrecreatie in de directe omgeving. Aangezien broedvogels gevoelig zijn voor verstoring, is de Commissie van mening dat op basis van de beschikbare informatie negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels niet op voorhand zijn uit te sluiten⁴.

---

³ Tijdens het locatiebezoek werd aangegeven dat de rol van vrijwilligers bij het toezicht beperkt is.

⁴ Indien significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, adviseert de Commissie een Passende beoordeling op te stellen.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER nader in te gaan op de mogelijke effecten van de verwachte toename van het strandbezoek op kustbroedvogels met een instandhoudingsdoelstelling in Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Besteed daarin aandacht aan:

- De bijdrage van het voornemen aan de toename van het aantal bezoekers van de Verdronken Zwarte Polder, de spreiding daarvan over de seizoenen en de mogelijke toename van verstoring die daaruit voortvloeit.
- Mogelijke gevolgen van de toename van de verstoring voor de instandhoudingsdoelen voor broedvogels in de Verdronken Zwarte Polder met een instandhoudingsdoelstelling in Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe' (vanwege het voorzorgsbeginsel (mede) vanuit een 'worst case'-perspectief) en de mogelijke cumulatieve effecten van het voornemen in combinatie met andere projecten en plannen.
- Mogelijke mitigerende maatregelen, op welke wijze deze worden geborgd en de te verwachten effectiviteit hiervan.

3. Toelichting op het oordeel en aandachtspunten voor de besluitvorming

In dit hoofdstuk geeft de Commissie een toelichting op het oordeel en een aanbeveling. De Commissie hoopt hiermee een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Water

In het MER wordt veel aandacht besteed aan de gevolgen van het voornemen en van de alternatieven voor het grond- en oppervlaktewater. Ten behoeve van het MER is een grondwatermodel opgezet en zijn modelberekeningen uitgevoerd.

Een beperking van het MER is dat met betrekking tot de waterhuishouding sprake is van een onevenwichtige beoordeling van het basisalternatief ten opzichte van het inrichtingsalternatief. Dit is een gevolg van het feit dat de uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem in het inrichtingsalternatief zijn geoptimaliseerd aan de hand van de resultaten van de hydrologische berekeningen voor het basisalternatief. Hierdoor valt vooral ten aanzien van de eisen die door het waterschap aan het waterbeheer worden gesteld de vergelijking van het basisalternatief met het inrichtingsalternatief negatief uit. Indien de optimalisatie van de uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem – met name wat betreft het streefpeil en de aanleg van buisdrainage – ook in het basisalternatief zouden worden doorgevoerd zou het basisalternatief wat betreft de eisen van het waterschap mogelijk vergelijkbaar kunnen voldoen. Deze

kanttekening hoeft volgens de Commissie echter niet te leiden tot een andere afweging tussen de alternatieven.

3.2 Natuur en landschap

De gemeente Sluis heeft in de Structuurvisie 'Goed leven' een vereveningssysteem vastgelegd waarmee wordt bereikt dat recreatieprojecten, zoals beschreven in het MER, (financieel) bijdragen aan de verbetering van landschap, toerisme en recreatie ('rood voor groen' en 'rood voor rood'). De Commissie is van mening dat daarnaast met de (her)inrichting van het recreatieterrein ook kansen ontstaan voor een bijdrage aan natuur en landschap.

In het MER is als voorkeursalternatief een inrichting gekozen waarbij aansluiting is gezocht op het strand-/duinlandschap. Centraal in het plangebied loopt een circa 1 à 1,5 m verhoogde rug met een langzaam verkeer ontsluiting. Ook de recreatiewoningen in het westelijk deel van het park komen deels op zandruggen te liggen. Dit microreliëf biedt de mogelijkheid om gebruik te maken van in duingebieden voorkomende beplanting waarmee vervolgens kansen ontstaan voor een meer natuurlijke ontwikkeling van flora en fauna.

Ook in het overige deel van het plangebied en langs de randen is ruimte gereserveerd voor beplanting en een afschermdende groene singel. Ook hier zou gebruik gemaakt kunnen worden van bomen en struiken die kenmerkend zijn voor dit gebied.

- De Commissie beveelt aan om de kansen die de voorziene ontwikkeling biedt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de natuurwaarden op het recreatieterrein bij de besluitvorming te betrekken.

